

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 4.4.2007
COM(2007) 163 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az Európai Unió kereskedelemsegélyezési stratégiája felé vezető úton – a Bizottság
közreműködése**

{COM(2007) 158 végleges}
{COM(2007) 164 végleges}
{SEC(2007) 414}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Az Európai Unió kereskedelemsegélyezési stratégiája felé vezető úton – a Bizottság közreműködése

1. A KERESKEDELMET TÁMOGATÓ UNIÓS SEGÉLYEZÉS EREDETE

A kereskedelem a fejlődő országokban a növekedésnek és a szegénység csökkentésének egyik fontos katalizátora. A fejlődő országok sikeres világpiaci integrációjához nem elég csupán megkönnyíteni számukra a piacra jutást és megerősíteni a nemzetközi kereskedelmi szabályozást. Ahhoz, hogy a fejlődő országok a kereskedelemből származó előnyöket teljes mértékben kiaknázhassák, fel kell számolniuk a kínálati oldali megszorításokat és a szerkezeti hiányosságokat is. Ez magában foglalja a kereskedelemmel kapcsolatos szakpolitikák belső reformját, a kereskedelem megkönnyítését, a vámkapacitás növelését, az infrastruktúra korszerűsítését, a termelőkapacitások növelését, valamint a belföldi és regionális piacok kiépítését. További erőfeszítésekre van szükség a makrogazdasági stabilitás, a költségvetési reformok, a beruházás támogatása, a foglalkoztatási politika, a tőke- és termékpiaci szabályok és intézmények, valamint az emberi erőforrások fejlesztése területén is.

A kereskedelmet támogató segélyezés pontosan ezt a célt szolgálja. A kereskedelmet támogató segélyezésnek olyan globális hatókörű programmá kell válnia, amely a fenntartható fejlődés szélesebb összefüggésében támogatja minden fejlődő országnak –különösen a legkevésbé fejletteknek – a világkereskedelmi rendszerhez történő alkalmazkodás és a reformok irányában tett erőfeszítéseit. A kereskedelmet támogató segélyezés célja, hogy növekedést, munkahelyeket és jövedelmet teremtsen. Mint ilyen, hozzájárul az első millenniumi fejlesztési célhoz, nevezetesen a napi egy dollárnál kevesebből élők arányának csökkentéséhez. Támogatja emellett a 8. számú millenniumi fejlesztési célt is, amely világméretű fejlesztési együttműködés kialakítására, különösen pedig egy szabályokon alapuló, kiszámítható és megkülönböztetéstől mentes, nyitott kereskedelmi és pénzügyi rendszer továbbfejlesztésére irányul. A kereskedelmet támogató segélyezés a kereskedelmi tárgyalások kulcsfontosságú kiegészítője. Nem e tárgyalások fejlesztéssel kapcsolatos eredményeit helyettesíti, hanem a tárgyalások előrehaladásától függetlenül kellene folyósítani.

A kereskedelmet támogató segélyezés alapjául szolgáló koncepció nem ismeretlen az EU előtt. A kereskedelmet támogató segítségnyújtás (TRA) területén az EU együttesen a legnagyobb donor. Az európai fejlesztési konszenzus a kereskedelmet és a regionális integrációt a közösségi fellépés fontos területként jelöli meg. Ennek értelmében folynak többek között a gazdasági partnerségi megállapodásokra (EPA) irányuló tárgyalások is az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni (AKCS) országokkal. A TRA-val kapcsolatos kötelezettségvállalások az EU más, többek között ázsiai és latin-amerikai partnerországában is jelentősek.

A Bizottság e közleménnyel kíván hozzájárulni az EU kereskedelemsegélyezésre irányuló támogatásának további kiterjesztéséhez, szem előtt tartva azt is, hogy a Tanács – amint arról 2006 októberében a Tanácsban megállapodás született¹ – 2007 második felében közös uniós stratégiát fogad el. A már működő politikai kötelezettségvállalásokba ágyazott, a Kereskedelmi Világszervezet munkacsoportjának ajánlásaira² épülő uniós kereskedelemsegélyezési stratégia azáltal nyújt többletet, hogy a megvalósítandó konkrét intézkedéseket illetően megegyezés születik. Egy ilyen jellegű európai együttműködés erősíteni fogja a kereskedelmet támogató uniós segélyek hatását, és hozzájárul a témában folytatott világméretű vitához is.

2. CÉLOK

A kereskedelmet támogató segélyezés célkitűzései a következők: alkalmassá tenni a fejlődő, különösen a legkevésbé fejlett országok arra, hogy a növekedés, a foglalkoztatás, a fejlesztés és a szegénység csökkentésének elősegítése érdekében hatékonyabban éljenek a kereskedelem lehetőségeivel; segíteni a partnereket a kínálati oldal kapacitása és a kereskedelemhez kapcsolódó infrastruktúra kiépítésében és modernizálásában piacra jutásuk megkönnyítése és kivitelük növelése céljából; Támogatni őket a kereskedelmi reform és liberalizáció megvalósításában és a hozzá való alkalmazkodásban, többek között a munkaerőpiaci és szociális kiigazításokon keresztül; támogatni a regionális integrációt; valamint segíteni a világkereskedelmi rendszerbe történő zavartalan beilleszkedést és a kereskedelmi megállapodások végrehajtását, a fenntartható fejlődés, a természeti erőforrások és a környezet védelme, valamint a tisztességes munka előmozdításának keretén belül.

A Tanács iránymutatásai alapján az Unió kereskedelemsegélyezési stratégiája a következő módokon járulhat hozzá a fenti célkitűzések eléréséhez³:

1. A kereskedelmet támogató uniós segélyek összegének növelése – különösen a TRA növelése által (2010-ig 2 milliárd euróra emelik), de a szélesebb körű kereskedelemsegélyezési szükségletekre adott hatékonyabb reagálás elősegítésével is⁴.
2. Az uniós kereskedelemsegélyezés minőségének javítása, különösen a fejlesztési együttműködés hatékonyabbá tétele érdekében tett kötelezettségvállalások révén.
3. A hatásos ellenőrzés és beszámolás támogatása.
4. Annak biztosítása, hogy a Bizottság és a tagállamok kellő kapacitással rendelkezzenek a fent említett célkitűzések megvalósításához.

Mivel a Tanács külön is felhívta a figyelmet az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni (AKCS) országokkal folyamatban lévő gazdasági partnerségi megállapodások (EPA) tárgyalásokkal kapcsolatos kereskedelemsegélyezési szükségletekre, az EPA-kban rejlő fejlődési lehetőségek teljes kihasználása érdekében az uniós stratégiának is hasonló figyelemmel kell lennie e fejleményekre. A kereskedelmet támogató segélyezés az Ázsiába és Latin-Amerikába irányuló közösségi segítségnyújtásnak is hasonlóképpen fontos eleme.

---

¹ Ennek hátterét lásd a mellékletben.

² A részleteket lásd a mellékletben.

³ A stratégia sokkal nagyobb területet fed majd le, mint a közelmúltban létrehozott, a kereskedelmet támogató segélyekre vonatkozó költségvetési tétel.

⁴ A meghatározásokat lásd a mellékletben.

3. A KERESKEDELMET TÁMOGATÓ UNIÓS SEGÉLYEK ÖSSZEGÉNEK NÖVELÉSE

3.1. A kereskedelemsegélyezéssel kapcsolatos uniós pénzügyi kötelezettségvállalások teljesítésének ütemterve

A kereskedelemsegélyezés két kategóriára osztható: „kereskedelempolitika és szabályozás”; illetve „kereskedelemfejlesztés”. Az elsőbe tartozik a fejlődő országoknak a többoldalú kereskedelmi tárgyalásokon való eredményes részvételének támogatása, a többoldalú kereskedelmi megállapodások elemzése és végrehajtása, a kereskedelemmel kapcsolatos rendelkezések és szabályozási reformok (ideértve a kereskedelem technikai akadályait és az állat- és növény-egészségügyi intézkedéseket is), a díjszabási struktúrák, a regionális kereskedelmi megállapodások támogatása, a kereskedelem megkönnyítése – ideértve a vámkezelési rendszereket és felszereléseket is –, valamint többek között az ellátási lánc biztonságának kérdése⁵. A második kategóriába sorolhatók a vállalkozásfejlesztés és az üzleti környezet javítása érdekében kifejtett tevékenységek, a vállalkozást támogató szolgáltatások és intézmények, a kereskedelemfinanszírozáshoz való hozzáférés, a kereskedelem előmozdítása és piacfejlesztés a termelői és a szolgáltatói ágazatban, mind az intézmények, mind a vállalkozások szintjén.

A 2001–2004 közötti bázisidőszakban a közösségi, illetve tagállami TRA kötelezettségvállalások átlaga évi 840 millió⁶, illetve 300 millió EUR volt. A Tanács olyan ütemtervet kért, amelynek értelmében a közösségi és tagállami kötelezettségvállalások 2010-re évi 1+1 milliárd euróra emelkednek. A rendelkezésre álló számadatok vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy jó úton halad a kötelezettségek teljesítése felé. Előrejelzési adatok hiányában azonban a Bizottság nincs abban a helyzetben, hogy megítélje, vajon a tagállamok is jó úton haladnak-e 2010-es célkitűzéseik megvalósítása felé⁷.

A Tanács úgy határozott, hogy a megemelt uniós TRA jelentős hányadát az AKCS-országoknak kellene juttatni a regionális integráció és az EPA-k támogatására. Az AKCS-országok számára pillanatnyilag az lenne fontos, hogy a konkrét összegekre vonatkozóan iránymutatást kapjanak. A jelenlegi tervek alapján az AKCS-országoknak juttatott közösségi TRA hányada várhatóan viszonylag stabil marad. Amellett, hogy ez összegszerű növekedést tükröz, azt is jelenti, hogy az AKCS-országoknak fizetendő további TRA-források zömét a tagállamoknak kell majd biztosítani.

Az uniós tagállamok és a Közösség (valamint a többi donor) a partnerországok nemzeti fejlesztési stratégiájában megjelölt prioritások alapján nyújtja a segélyeket. Hogy az Európai Unió mennyire tudja kötelezettségvállalásait teljesíteni, nagymértékben függ attól, milyen mértékben fogalmazódnak meg a kereskedelemmel kapcsolatos szükségletek e nemzeti stratégiákban. Az EU pénzügyi kötelezettségvállalásai teljesítésének tehát szerves részét képezi a fejlődő országoknak a kereskedelemmel kapcsolatos szükségletek meghatározásához és rangsorolásához nyújtott segítség is. Ennek egyik kulcsfontosságú eszköze az az integrált keretrendszer, amelynek mind a Bizottság, mind számos tagállam már jelenleg is részese⁸. A fő kihívást az integrált keretrendszer kiépítése és

⁵ A Vámigazgatások Világszervezete szabványkeretével összhangban

⁶ Ez magában foglalja mind az Európai Fejlesztési Alapból, mind az Európai Közösség általános költségvetéséből származó pénzeszközöket.

⁷ A tagállamokra vonatkozó részletek tekintetében lásd a Bizottság szolgálatainak a Monterrey-jelentéshez kapcsolódó munkadokumentumát [SEC(2007) 415], a közösségi kötelezettségvállalások részleteit illetően pedig a mellékletet.

⁸ Az integrált keretrendszer olyan, több donort magában foglaló program, amelynek célja, hogy a legkevésbé fejlett országokban segítse a kereskedelem bevonását a nemzeti fejlesztési tervekbe, valamint hogy segítse a TRA-nak a legkevésbé fejlett országok által meghatározott szükségleteknek megfelelő, összehangolt folyósítását. 2006 augusztusában a legkevésbé fejlett országok közül 42 vett részt a programban.

hatásának megerősítése, valamint a fejlődő országokra történő kiterjesztése jelenti. Regionális szinten ki kell fejleszteni a kereskedelmi szükségletek felmérésének eredményes módszereit.

A Bizottság ajánlásai

- A jelenlegi helyzettől az 1 milliárdos célkitűzésig egyenletes növekedéssel úgy lehetne eljutni, ha 2008-ra az uniós tagállamok TRA kötelezettségvállalásai együttesen legalább 600 millió euróra emelkednek. A stratégiának azonban azt is figyelembe kell vennie, milyen intézkedéseket kell tenni abban az esetben, ha 2008-ra a tagállamok által biztosított TRA netán nem érné el ezt a szintet.
- A stratégiának iránymutatást kellene adnia a megnövelt TRA „jelentős hányadát” a regionális integráció és az EPA-k támogatásának céljával az AKCS-országoknak juttató tanácsi kötelezettségvállalással járó összegekre vonatkozóan is, szem előtt tartva a teljes TRA AKCS-országoknak szánt hányadának növelését.
- Az uniós stratégiának hangsúlyoznia kellene a kereskedelemmel kapcsolatos kérdések nemzeti fejlesztési stratégiákba ágyazását, és meg kell határoznia, hogy mikortól kezdődhet meg a kereskedelemmel kapcsolatos prioritások finanszírozása abban az esetben, ha a nemzeti fejlesztési stratégiák naprakésszé tétele még nem történne meg. A stratégiának ki kellene nyilvánítania az Európai Unió elkötelezettségét, hogy – különösen a helyszínen kifejtett hozzájárulás által – aktívan részt vállal a megerősített integrált keretrendszerben, és hogy az integrált keretrendszer módszereit – többek között a „csak IDA-támogatás” mechanizmusának⁹ létrehozásában történő közös uniós részvételre vonatkozó terv révén – kiterjeszti a legkevésbé fejlett országok körén túlra is.
- A stratégiának körvonalazni kellene azt is, hogyan támogassák a regionális kereskedelmi szükségletek felmérését a regionális integráció elősegítése érdekében.

⁹

A csak a Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA) támogatására jogosult országok a következők: Mongólia, Tonga, Vietnam, Albánia, Örményország, Grúzia, Kirgiz Köztársaság, Moldova, Tádzsikisztán, Guyana, Honduras, Nicaragua, Srí Lanka, Kamerun, Kongói Köztársaság, Elefántcsontpart, Ghána és Kenya

3.2. A szélesebb körű kereskedelemsegélyezési menetrend uniós támogatása

A Bizottság teljes mértékben támogatja a Kereskedelmi Világszervezet munkacsoportja által meghatározott szélesebb körű – azaz a kereskedelemmel kapcsolatos infrastruktúrát, a termelési kapacitásokat és a kereskedelemmel kapcsolatos kiigazításokat is magában foglaló – kereskedelemsegélyezési menetrendet. E tágabb megközelítés tükröződik többek között a 2004-es, a mezőgazdasági alapanyagokra vonatkozó uniós cselekvési tervben is. Annak ellenére, hogy az Európai Unió Tanácsa az új kereskedelemsegélyezési kategóriák vonatkozásában nem állapított meg számszerű célkitűzéseket, az unió már most is jelentős támogatást nyújt ezeket a területeken. A kereskedelemmel kapcsolatos infrastruktúrák támogatására például a 2001–2004-es időszakban a tagállamok évente átlagosan 1,480 milliárd eurót, a Közösség pedig 1,290 milliárd eurót költött.

Az új kereskedelemsegélyezési kategóriák még nem teljesen világosak, és némi átfedés is tapasztalható a már létező TRA-kategóriákkal¹⁰. E problémákat meg kell oldani ahhoz, hogy a kereskedelmet támogató segélyek vonatkozásában ésszerű ellenőrzési és beszámolási rendszert lehessen kidolgozni. A kereskedelemsegélyezésben részt vevők – így az Unión belül is – felismerték ezt, és már meg is kezdődött a munka – különösen az OECD/DAC keretében – a segélyek alkalmazási körének tisztázása és egyszerűsítése, valamint a már működő hivatalos fejlesztési segélyezési (ODA) kategóriák mintául vétele érdekében. A kibontakozó vitákban az Európai Uniónak – mint a kereskedelemsegélyezési kezdeményezés kulcsszereplőjének – is részt kellene vennie.

E tekintetben a Bizottság úgy véli, a kereskedelemmel kapcsolatos infrastruktúra esetében mintaként lehetne tekinteni a gazdasági infrastruktúrát. Ami a termelőkapacitásokat illeti, fel lehet használni a már létező beszámolási kategóriákat. A Bizottság meglátása szerint a kereskedelemmel kapcsolatos kiigazításoknak tartalmazniuk kellene az adórendszerek fenntarthatóbb formáinak bevezetésére irányuló költségvetési reformok támogatását is¹¹. Ehhez kapcsolódóan a költségvetési támogatás megfelelő eszköz lehetne arra, hogy ellensúlyozzák a vámbevételeknek a kereskedelem liberalizációját követő visszaesését, illetve hogy a kereskedelmi nyitáshoz és a globalizációhoz való alkalmazkodás megkönnyítése érdekében támogassák a kereskedelemmel kapcsolatos szociális védőhálókat.

---

¹⁰ Ennek tárgyalását lásd a mellékletben.

¹¹ Az adózás területén gyakorolt felelősségteljes kormányzás elveivel összhangban.

A Bizottság ajánlásai

- A TRA-n felül az uniós stratégiának tartalmaznia kellene a kereskedelemmel kapcsolatos infrastruktúra, a termelőkapacitás és a kereskedelemmel kapcsolatos kiigazítások uniós támogatásának erősítése melletti politikai kötelezettségvállalást, kezdve annak támogatásával, hogy e tágabb kérdések már a kereskedelmi szükségletek felmérésében komoly szerephez jussanak. Különösen nagy jelentősége van ennek a kicsi, sebezhető, tengerparttal nem rendelkező gazdaságok – azaz sok AKCS-ország – esetében.
- Az uniós stratégiának ki kell mondania az összes kereskedelemsegélyezési kategóriára vonatkozó egységes uniós beszámolási gyakorlat kifejlesztésére, valamint a témához kapcsolódó összes nemzetközi szintű vitában való aktív, közös részvételre irányuló szándékot is. A stratégiának egyértelműen ki kell nyilvánítania, hogy az EU TRA melletti pénzügyi elkötelezettsége szilárd és a kibontakozó nemzetközi vitától független.

4. A KERESKEDELMET TÁMOGATÓ UNIÓS SEGÉLYEZÉS MINŐSÉGÉNEK JAVÍTÁSA

A kereskedelmet támogató segélyek összecsúszó növekedése a minőség és hatékonyság kérdését is felveti. A megemelt pénzügyi források csak akkor hozhatják a partnerországok által kívánt eredményeket, ha kellő figyelmet szentelünk e kérdéskörnek.

Az uniós stratégiát nem a semmiből kell megteremteni. A harmonizációval foglalkozó uniós ad hoc munkacsoport következtetései alapján az Európai Unió jelentős mértékben hozzájárult a segélyek hatékonyságáról szóló Párizsi Nyilatkozathoz. Már eddig is teljes mértékben elkötelezte magát a párizsi elvek mellett, sőt azáltal, hogy többel kapcsolatban lépéseket tett, tovább is ment ennél. Nevezetesen a Tanács 2006 áprilisában megállapodott a közös programozás elveit és formátumát illetően, valamint megbízást adott az egymást kiegészítő segélyezés és a társfinanszírozás területén végzendő további munkára¹².

Az uniós kereskedelemsegélyezési stratégiának a megállapodás tárgyát képező elvek gyakorlati alkalmazását kell nyújtania, a következő öt minőségi szempont középpontba állításával: a szegénység és a kereskedelmet támogató segélyek; tulajdonosi szemlélet és részvétel; fenntarthatóság; közös elemzés, programozás és folyósítás; valamint a regionális kereskedelemsegélyezés eredményessége.

4.1. A szegénység és a kereskedelmet támogató segélyek

Az egyes kereskedelemsegélyezési kategóriákban hozott döntések mind hatással lesznek a szegénység alakulására, és időnként szükség lesz a szegénységcsökkentés közvetett és közvetlen hatásainak kiegyensúlyozására. A Bizottság megállapította, hogy a kereskedelemfejlesztési stratégiákban és a kereskedelemsegélyezési – különösen a kereskedelmet támogató hagyományos segélyezés esetén – nem mindig fogalmazódnak meg világosan a szegénységre gyakorolt várható hatások.

---

¹² A részleteket lásd a mellékletben.

Minden egyes kategóriára vonatkozóan alaposan át kell gondolni, hogyan biztosítható a kereskedelemsegélyezésen keresztül a szegénység csökkentése. Sok még a tennivaló azon kereskedelemsegélyezési kategóriák meghatározásával kapcsolatban is, amelyek a szegénység legszélesebb körű és legfenntarthatóbb csökkenését eredményezik. Az egyedi műveletek vonatkozásában az Európai Uniónak támogatást kell nyújtania e műveletek szegénységre gyakorolt hatásának elemzéséhez és a következtetések átlátható integrálásához. Erőfeszítéseket kell tenni különösen a nemek közti egyenlőség terén is.

A munkaerőpiac és a társadalmi alkalmazkodás kereskedelemmel kapcsolatos kérdéseit illetően a tisztességes munkára vonatkozó menetrend¹³ a mérvadó. A stratégiának ugyanígy meg kellene erősítenie a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által megállapított alapvető foglalkoztatási normák világméretű végrehajtásának támogatását is. Fontos eszközök ezen kívül a fogyasztók számára a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban biztosítékot nyújtó önkéntes kezdeményezések – például a tisztességes kereskedelem, az ökocímkék és ezekhez hasonló egyesített rendszerek –, amelyek a szegénység csökkentésének és a társadalmi-gazdasági fejlődésnek a lehetőségét rejtik magukban, hiszen e kérdésekkel a közös uniós stratégiának is foglalkoznia kell.

A Bizottság ajánlásai

- A stratégiának hangsúlyoznia kell, milyen nagy jelentőséget tulajdonít az Európai Unió a kereskedelmet támogató segélyek szegénységre gyakorolt hatásainak, és le kell fektetnie azokat a lépéseket, amelyek révén biztosítható, hogy a stratégia alapján végzett tevékenységek során e szempontot tiszteletben tartják.

4.2. Tulajdonosi szemlélet és részvétel

A tulajdonosi szemlélet és a részvétel két olyan, a segélyezés eredményességére vonatkozó elv, amely a kereskedelmet támogató segélyek szempontjából különös jelentőséggel bír. A kereskedelmet támogató segélyek növeléséhez erősebb, a kereskedelemmel kapcsolatos kérdéseknek a szegénység csökkentését célzó és hasonló jellegű stratégiákba ágyazásában megnyilvánuló tulajdonosi szemléletre van szükség. A megfelelő kereskedelmi prioritások meghatározása, a reformpolitikákkal kapcsolatos konszenzus kiépítése és a kereskedelmet akadályozó szűk keresztmetszetek eredményes elhárításának kifejlesztése a magánszféra, a szociális partnerek és a civil társadalom aktív részvételét kívánja meg. A partnerkormányok e konzultációs folyamatok levezetésében gyakran segítségre szorulnak. Az érdekelt felek széles körének részvétele többek között elősegíthető a közvetítő szervezetek, például a kereskedelmi kamarák megerősítése útján.

A Bizottság ajánlásai

- Az uniós stratégiának hangsúlyoznia kell, hogy a magánszféra és a civil társadalom kulcsfontosságú szerepet játszhat a kereskedelmet támogató segélyek területén. Körvonalaznia kell azt is, milyen módon lehet a kormányokat a konzultációs folyamatok levezetésében, a gyengébb érdekcsoportokat pedig e folyamatokban való részvételben támogatni.

¹³

vö. a tisztességes munkáról szóló 2006. december 1-jei tanácsi következtetésekkel, valamint a foglalkoztatás uniós fejlesztési együttműködésen keresztüli előmozdításáról szóló bizottsági munkadokumentummal.

4.3. Fenntarthatóság

A fenntarthatóság elve az uniós kereskedelemsegélyezés alappillére, ezért valamennyi – intézményi, pénzügyi/gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi – vetületével foglalkozni kell.

Amint már e közleményben más helyen tárgyaltuk, a programok intézményi és pénzügyi fenntarthatóságának kulcsa az érdekelt felek **fokozott teljesítőképességének** és tulajdonosi szemléletének biztosítása minden műveletben.

Ahhoz, hogy a társadalmi és környezetvédelmi megfontolásokat teljes mértékben a kereskedelmet támogató segélyezésbe lehessen ágyazni, alkalmazni kell mind a partnerek, mind a donorok oldalán már meglévő **hatásvizsgálati szabályokat és eljárásokat**. Tovább kellene fejleszteni a kereskedelmi politikák és megállapodások hatásának a fenntarthatóság szempontjából történő vizsgálatát, s ennek eredményeire mind az Uniónak, mind partnereinek nagyobb mértékben kellene támaszkodniuk.

A kifejezetten környezetvédelmi kérdéseket illetően a kereskedelmet támogató uniós segélyeknek segítenie kellene a partnereket **fenntarthatóbb termelési módszerek** kidolgozásában, valamint – a többoldalú környezetvédelmi megállapodások kereskedelemmel kapcsolatos szempontjai végrehajtásának segítésére – támogatni a termelőket az exportpiacon érvényes (köz)egészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi normák betartásában és a vámkapacitások növelésében.

Ehhez kapcsolódóan fontos kérdés még a tisztességes munka előmozdítása és az eredményes munkaerőpiaci és szociális kiigazítási mechanizmusok kifejlesztése is. Az Európai Unió például továbbra is támogatást nyújt a termelőknek az elismert foglalkoztatási normák, gyakorlatok és rendelkezések betartásához, valamint a munkahelyi biztonság és egészségvédelem előmozdításához.

A Bizottság ajánlásai

- Az uniós stratégiának elő kellene mozdítania a AFT fenntarthatóságát, többek között azáltal, hogy rendelkezik az érdekelt felek tulajdonosi szemléletének, fokozott teljesítőképességének és részvételének támogatásáról; társadalmi és környezetvédelmi célokat követ; alkalmazza az Európai Unió és a partnerországok környezetvédelmi, társadalmi, nemek közötti egyenlőségi és fenntarthatósági szempontú hatásvizsgálati eszközeit és eljárásait; e munka eredményét beágyazza a kereskedelmi szükségletek helyszínen történő felmérésébe; előmozdítja a fenntartható termelési módszereket; valamint segíti a vonatkozó exportpiaci termékszabványoknak való megfelelést.

4.4. Közös elemzés, programozás és folyósítás

Az uniós fejlesztési segélyek területén mostanában tapasztalható tendenciák mind ugyanabba az irányba mutatnak: az uniós partnereknek a programciklus valamennyi szakaszában, valamennyi intézkedéstípus esetében fokozottabban kell egymást kiegészíteni és együttműködni. Ez feltétlenül vonatkozik a kereskedelmet támogató segélyekre is¹⁴.

¹⁴

Lásd a mellékletet.

A kereskedelemmel kapcsolatos szükségletek **közös elemzését** illetően a legkevésbé fejlett országokban folytatott uniós koordináció során elsősorban az integrált keretrendszert kellene alkalmazni. A többi országra vonatkozó közös elemzésekre is hasonló eljárásokat kellene kifejleszteni. Az EPA-kkal összefüggésben az AKCS-régiókban fontos kiegészítő szerepet játszanak a regionális előkészítő munkacsoportok.

További lépésként az EU **javíthatná a válaszadási stratégiák összehangolását az adott országokban és régiókban**. A közös kereskedelmi és fejlesztési szakértői csoport a többoldalú kezdeményezések összehangolásának kötetlen fórumává fejlődhetne.

A **közös folyósítás lehetőségeinek mértéke** nagyban fog függni attól, milyen előrehaladások lesznek tapasztalhatók az **ágazati szintű megközelítéseknek** köszönhetően, hiszen ezek az **ágazati költségvetési támogatások** egyik előfeltételét jelentik. A kereskedelemmel kapcsolatos szükségletek felmérésére vonatkozó megfelelő eljárások és a helyszínen végzett koordináció segíthet előkészíteni a talajt a sikeres ágazati szintű megközelítések számára.

Meg kell vizsgálni annak lehetőségét is, a kereskedelmet támogató segélyek esetében alkalmazhatóak-e **általános költségvetési támogatások**, ezen belül pedig foglalkozni kell a megfelelő mutatók kifejlesztésének kérdésével. Végezetül pedig a kereskedelmet támogató segélyek **uniós társfinanszírozása** segítségével a partnerek felvevőképességének túlzott igénybe vétele nélkül növekedhetne a kereskedelmet támogató segélyezés azáltal, hogy a már létező közösségi programokat megnyitják a tagállamok előtt, illetve egyes tagállamok számára lehetővé teszik, hogy viszonylagos előnyük és tapasztalatuk révén vezető szerepet tölthessenek be.

A Bizottság ajánlásai

- A stratégiának le kell fektetnie azokat a fellépéseket, amelyek segíthetik az Uniót abban, hogy vezető szerepet töltsön be a kereskedelmet támogató segélyezésen belüli összehangolt egyedi stratégiák vonatkozásában. Ide tartozhatna azon partnerországok áttekintése, ahol a kereskedelmet támogató uniós segélyek erőteljesen jelen vannak, valamint a helyszíni uniós koordináció és a segélyintézkedések közös meghatározása.
- A közös programozás alkalmazása jövőbeli lehetőségeinek megelőlegezésekként (például a közösségi országstratégiák, többek között a tizedik EFA félidős értékeléséhez kapcsolódva) a stratégiának elő kellene készíteni a talajt, hogy a kereskedelemmel kapcsolatos kérdéseket kellőképpen figyelembe vegyék az érintett országokban.
- A stratégiának le kell fektetnie az ágazati szintű megközelítések kereskedelmet támogató segélyezésen belüli alkalmazásának továbbfejlesztése irányában teendő lépéseket is. Javasolnia kellene a közös segélyfolyósítási módszerek, például a költségvetési támogatás és a társfinanszírozás alkalmazásának megkönnyítéséhez szükséges bizalomépítő intézkedéseket is.
- A stratégiának ki kell emelnie, milyen szerepet játszhatna a közös kereskedelmi és fejlesztési szakértői csoport a többoldalú kezdeményezések összehangolásában.

4.5. A regionális kereskedelemsegélyezés eredményessége

A nem uniós országokkal folytatott uniós fejlesztési együttműködés és kapcsolatok egyik jellegzetes vonása a regionális integráció támogatása, különösen a kereskedelmen és vámpolitikán keresztül. A regionális szint következésképpen a kereskedelmet támogató segélyek folyósításában, különösen a regionális integrációra komolyan törekvő régiók esetében is jelentős. Ez tükröződik az egyre szaporodó regionális kereskedelmi és együttműködési megállapodásokban, a fejlődő országbeli partnereknek a regionális integráció iránt tanúsított fokozódó érdeklődésében, valamint abban, hogy a regionális integráció az európai fejlesztési konszenzusban, a Cotonou-i Megállapodásban és a közösségi fejlesztési együttműködési eszközben is elsőbbséget élvez.

A segélyek regionális szintű programozása és folyósítása lényegét tekintve nem különbözik a hasonló, nemzeti szintű tevékenységektől. Ugyanazokat az elveket kell alkalmazni a segélyek eredményességére vonatkozóan is, bár regionális szinten ez nagyobb kihívást jelenthet. A segélyek eredményessége érdekében nemzeti szinten a következő lépések kulcsfontosságúak:

- **a regionális partnerek támogatása abban, hogy magukévá tegyék a kereskedelemsegélyezési kezdeményezéseket és vezető szerepet játszanak bennük** – különösen azáltal, hogy a regionális szervezeteket alkalmassá teszik a regionális kereskedelmi integráció és/vagy a harmadik országokkal kötött kereskedelmi megállapodások vonzatainak felmérésére, és javítják a partnerek teljesítőképességét a kötelezettségvállalások ellenőrzése és végrehajtása terén, ideértve például az államháztartási reformokat is;
- **a regionális és kereskedelmi integráció támogatásának összehangolt programozása.** Közös uniós erőfeszítéseket lehetne tenni annak érdekében, hogy felmérjék a szükségleteket és meghatározzák azokat a területeket, ahol az Európai Unió az adott régió integrációs menetrendjét – ideértve a gazdasági és társadalmi integráció kérdését is – támogathatná. Regionális szinten sokat lehetne tenni a magánszektor fejlesztésére, a termelőkapacításra és az infrastruktúrára irányuló, már meglévő erőfeszítésekre építve;
- **a segélyfolyósítási módok racionalizálása.** A stratégiának szabályokat kellene meghatározni a segélyek fokozott összehangolására vonatkozóan annak érdekében, hogy a kereskedelmet támogató segélyek finanszírozási eszközeit egyre inkább közösen mobilizálhassák. Ki kellene fejleszteni a költségvetési támogatáshoz és társfinanszírozáshoz hasonló regionális folyósítási módszereket is. A Bizottság például – az általa kifejtett regionális együttműködés pénzügyi irányításának megkönnyítésére – hozzájárulási megállapodások kifejlesztésén dolgozik. Egyes AKCS-régiók már megkezdték a területi finanszírozási mechanizmusok kialakítását a regionális programok igazgatásának megkönnyítésére, ideértve a Bizottság és adott esetben az EPA támogatásában résztvevő egyéb donorok részéről érkező hozzájárulásokat is.
- **fokozott együttműködés a többi donorral.** A Bizottságnak és a tagállamoknak közösen kellene bátorítani az unión kívüli donorokat is, hogy fontolják meg a regionális kereskedelmi integrációra szánt támogatásuk növelését. Itt különösen nagy jelentőséggel bírnak a regionális fejlesztési bankok és a nemzetközi pénzügyi intézmények.

A Bizottság ajánlásai

- Az uniós stratégiának nyomatékosítani kell, hogy az Unió elkötelezte magát a segélyezés hatékonyságára vonatkozó elvek regionális szintű alkalmazása mellett, s ennek érdekében a következőket teszi: támogatja a regionális partnereket abban, hogy magukévá tegyék a kereskedelemsegélyezési kezdeményezéseket és vezető szerepet játsszanak bennük, összehangolja a programozást, racionalizálja a segélyfolyósítási módokat, valamint fokozottan együttműködik a többi donorral.
- A folyamatban lévő EPA tárgyalásokra tekintettel az uniós stratégiának az EPA-kkal összefüggésben jeleznie kell a regionális beavatkozások elsőbbségét, különösen a programozás összehangolását és a regionálisan jegyzett kezdeményezések – például a regionális EPA alapok – támogatását illetően.

5. A JAVASLATOK AKCS-ORSZÁGOKKAL KAPCSOLATOS KÜLÖNLEGES SZEMPONTJAI

Októberben a Tanács különös figyelmet fordított az AKCS-országoknak az EPA-kkal kapcsolatban nyújtott, kereskedelmet támogató segélyek menetrendjére. A fent körvonalazott intézkedések mind alapvetőek az EPA-kkal összefüggésben az AKCS-országoknak és régióknak nyújtott támogatás tekintetében. Néhány javaslat különösen is fontos; ezeket az alábbiakban megismételjük:

A Bizottság ajánlásai

- Az uniós stratégiának iránymutatást kellene adni a megnövelt TRA „jelentős hányadát” az AKCS-országoknak juttató tanácsi kötelezettségvállalással járó összegekre vonatkozóan is, szem előtt tartva a teljes TRA AKCS-országoknak szánt hányadának növekedését.
- Az uniós stratégiának tartalmaznia kellene az Európai Uniónak a kereskedelemmel kapcsolatos infrastruktúra, a termelőkapacitás és a kereskedelemmel kapcsolatos kiigazítás uniós támogatásának erősítése melletti politikai kötelezettségvállalását, kezdve annak támogatásával, hogy e szélesebb kérdések már a kereskedelmi szükségletek felmérésében komoly szerephez jussanak.
- A stratégiának prioritásként támogatni kell a kereskedelemmel kapcsolatos stratégiáknak az AKCS-országok nemzeti fejlesztési stratégiájába való ágyazását.
- A stratégiának körvonalazni kell azt is, hogy a regionális integráció elősegítése érdekében hogyan támogassák fokozottabban a regionális kereskedelmi szükségletek felmérését. Az EPA-kkal összefüggésben ez azt jelenti, hogy különös hangsúlyt kell fektetni az EPA regionális előkészítő munkacsoportjaira.
- A stratégiának nyomatékosítani kell, hogy az Unió elkötelezte magát a segélyezés hatékonyságára vonatkozó elvek regionális szintű alkalmazása mellett a következő lépések révén: a regionális partnerek támogatása abban, hogy magukévá tegyék a kereskedelemsegélyezési kezdeményezéseket és vezető szerepet játsszanak bennük, a programozás összehangolása, a segélyfolyósítási módok racionalizálása, valamint fokozott együttműködés a többi donorral.

- A stratégiának jeleznie kellene, hogy az EPA-régiók elsőbbséget élveznek a segélyfolyósítási módok összehangolása és a regionálisan jegyzett kezdeményezések – például a regionális EPA alapok – támogatása terén.

6. ELLENŐRZÉS ÉS BESZÁMOLÁS

A fent tárgyalt területeken az előrehaladás kulcsa a megfelelő ellenőrzés és beszámolás. Mind a folyamatokat, mind ezek eredményeit ellenőrizni kell, az ezekre vonatkozó ismérvekben pedig meg kell állapodni. A WTO/OECD keretén belül előírányzott átfogó ellenőrzés és beszámoltatás, valamint az uniós kereskedelemsegélyezési stratégia végrehajtásának uniós szintű ellenőrzése egymással szoros, kölcsönös kapcsolatban áll.

Globális szintű ellenőrzés és beszámolás

A WTO kereskedelemsegélyezéssel foglalkozó munkacsoportja által javasolt **globális felülvizsgálati mechanizmusnak** a kereskedelmet támogató segélyek folyósítását mind mennyiségi, mind minőségi szempontból értékelnie kellene.

- Mennyiségi szempontból: A kereskedelmet támogató segélyekkel kapcsolatos világméretű pénzügyi mozgások ellenőrzésének ki kellene terjednie a donorok által a WTO/OECD számára készített beszámolókra, s úgyszintén a kedvezményezettek által kereskedelmi kapacitásbővítési stratégiájuk végrehajtásáról készített beszámolókra is. A Bizottságnak nem áll szándékában, hogy a kereskedelmet támogató segélyekre vonatkozó mennyiségi adatok összegyűjtésével újra elvégezze a WTO/OECD által már elvégzett munkát, de a már meglévő adatokat a tagállamokkal együtt fel tudná használni olyan uniós szintű elemzések céljából, amelyek segítségével világosabb képet lehetne kapni a már megvalósított és eltervezett intézkedésekről.
- Minőségi szempontból: Az átfogó felülvizsgálatnak a kereskedelemsegélyezés eredményességét érintő valamennyi kérdés megtárgyalása, e kérdésekben nemzetközi konszenzus kialakítása, valamint a donor- és partnerországok közötti tapasztalatcsere színterévé is kellene válnia. Ellenőrizni kellene továbbá a segélyezés eredményessége szempontjából fontosnak elismert, kölcsönösen elfogadott folyamatok betartását és ezek kimenetelét. Az ellenőrzésnek támogatnia kell a kereskedelemsegélyezés **eredményalapú igazgatását**, különösen a világos és mérhető célkitűzések és mutatók meghatározásának előmozdítása révén. Különleges figyelmet érdemel a segélyezés szegénységre gyakorolt hatása is. A felülvizsgálati mechanizmusnak ezen kívül segíteni kellene annak megértésében, hogyan lehetne hatékonyabban felhasználni a kereskedelmet támogató segélyekre szánt pénzeszközöket: például a belső piacok, a kereslet és az intézményi kapacitások, illetve a fejlődő országok nemzetközi piaci részvételi képessége közötti kapcsolatot, a szakpolitikai keretrendszer fontosságát, a kereskedelem liberalizációjának és a kereskedelmet támogató segélyek sorrendjének meghatározását, a kereskedelmi kérdések szegénységcsökkentő stratégiákba ágyazásának legcélravezetőbb módját stb. illetően.

Döntő jelentőségű lesz a kedvezményezett országoknak a kereskedelemsegélyezéssel kapcsolatos saját ellenőrzési és értékelési kereteihez nyújtott támogatás is.

Az Európai Uniónak bejelentést kell majd készítenie, például az Európai Parlamentnek, az uniós kereskedelemsegélyezési stratégia végrehajtásáról. Az uniós stratégia végrehajtásában elért előrehaladást – a Bizottság és a tagállamok által a haladásról készített jelentés alapján – a Tanácsnak is évente értékelnie kellene. Támogatni kell a közös programértékeléseket. Szükség esetén a stratégiát ki kell igazítani.

A Bizottság ajánlásai

- Az uniós stratégiának aktív módon hozzá kellene járulnia a globális szintű ellenőrzéshez és beszámoláshoz, ideértve a fejlődő országok által végzett beszámolás és ellenőrzés támogatását is.
- A stratégiának segítenie kell a kereskedelmet támogató segélyekkel kapcsolatos pénzügyi mozgások mennyiségére vonatkozó, a Doha-adatbázisba felvett bizottsági és tagállami beszámolók egyszerűsítését annak érdekében, hogy az itt szereplő adatokat mélyreható, uniós szintű elemzések céljára fel lehessen használni.
- Az uniós stratégiának le kellene fektetnie az eredményalapú igazgatás támogatására tett intézkedéseket, és köteleznie kellene az Európai Uniót, hogy az uniós stratégiában elsőbbséget élvező és a nemzetközi megállapodások tárgyát képező területeken elért haladás felmérése érdekében a kereskedelmet támogató segélyekre vonatkozóan évente közös programértékeléseket hajtson végre.

7. AZ EURÓPAI UNIÓ KERESKEDELEMSEGÉLYEZÉSI TELJESÍTŐKÉPESSÉGE

A donor szervezeteken belül mind a központban, mind a helyszínen dolgozók teljesítőképességének javítása a kereskedelmet támogató segélyek növelésének előfeltétele. E teljesítőképesség híján a kereskedelem kevésbé jelentős szerepet játszana a szakpolitikai párbeszédben, a donorszervezetek pedig nehezebben tudnának reagálni a partnerországok szükségleteire. A teljesítőképesség a munkatársak számának és felkészültségének is függvénye.

Az egyes tagállamok döntésének függvényében, hogy milyen módon terjesztik ki az általuk folyósított kereskedelmi segélyeket, tagállamról tagállamra változó, hogy milyen konkrét intézkedésekre lesz szükség a teljesítőképesség növeléséhez. A segélyezés eredményességére vonatkozó menetrend végrehajtása csak jelentős számú személyzettel lehetséges. A szakértelem megosztása azonban segíthet abban, hogy kevésbé kelljen az emberi erőforrásokat növelni e területen.

A Bizottság ajánlásai

- A Bizottság javasolja, hogy vegyék számba az Európai Unióban a kereskedelemsegélyezéssel kapcsolatban már létező teljesítőképességet és szakértelmet.
- Az uniós stratégiának fel kéne vetnie a szakértelem fejlesztésére és megosztására irányuló közös uniós kezdeményezések, például kereskedelemsegélyezési képzések lehetőségét.